

UNIVERSITETI I EVROPËS JUGLINDORE
УНИВЕРЗИТЕТ НА ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА
SOUTH EAST EUROPEAN UNIVERSITY

Study program Општа медицинска сестра

Факултет Факултет за здравствени науки

Циклус на студии Прв циклус (Додипломски)

ЕКТС 180

Код NS

Титула Дипломирана медицинска сестра / Дипломиран медицински техничар

Архивски број на акредитација [180] 03-5/5

Датум на акредитација 27.10.2022

Опис на програмата

Целта на едукацијата на сестрата е задоволување на здравствените потреби на поединецот, групата и целокупната општествена заедница и тоа:

- проучувањето на влијанието на ризичните фактори од средината;
- обезбедување здравствена заштита на одделни групи од населението (доенчиња, мали и предучилишни деца, училишни деца и младинци, жени, стари лица работници, спортисти, лица попречени во психофизичкиот развој и други);
- превенција, лекување и рехабилитација на заболените од хроничните незаразни болести;
- рано откривање, спречување и сузбивање на заразните болести;
- контролни прегледи, со цел рано откривање на заболувањата и превенирање на повредите кај спортистите;
- спроведување на итна медицинска помош и домашно лекување;
- поливалентна патронажна дејност и др.

Земајќи ја во предвид констатацијата дека во стручното образование повеќе внимание се посветува на теоретските знаења, а помалку на практичните вештини и компетенции на студентите, како и недоволната вклученост на работодавачите во целиот процес на образование и обука, наша цел е преку стручната студиска програма “Општа медицинска сестра” да придонесеме кон горенаведените предизвици со што фокусот на наставата ќе се ориентира повеќе кон часовите по практична настава, односно клиничката настава.

Кариера

Медицинските сестри ја сочинуваат најголемата работна сила во индустријата за клиничка здравствена заштита. Кариерите на медицинските сестри нудат широк спектар на улоги и широк спектар на одговорности.

Тие тесно соработуваат со лекарите како составен дел од нивниот тим за здравствена заштита на пациентите. Лекарот носи некои клучни одлуки во врска со дијагнозата, третманот и лековите, а улогата на медицинските сестри е да ја спроведуваат таа нега на постојана основа со цел да се обезбеди успешно закрепнување на пациентот.

Всушност, медицинските сестри работат секаде каде што работат лекарите, вклучувајќи болници, медицински канцеларии, клиника, гостилници, соби за итни случаи, интензивна нега, дом и училиште, во интеракција со пациентите за да го олеснат и да помогнат во закрепнувањето, нивната и општата благосостојба.

Резултати од учењето

Знаење и разбирање

Препознава и помни добро воспоставени тематски области кои се поврзани со полињата на фундаменталните науки, посебно предметите анатомија и физиологија и предметите во полињата и областите од клиничка медицина и јавното здравство, значајни за медицинската едукација во сестринската професија;

Се вклучува во расправа за клучни аспекти, потреби и проблеми во сестринската дијагностика и процесот на здравствена нега.

Следи стручни и научни истражувања од областа на сестринството и сестринската пракса.

Соодветно познавање на науките на кои се заснова општата здравствена грижа, вклучувајќи доволно познавање на структурата, физиолошките функции и однесувањето на здравите и болните лица, како и на односот помеѓу здравствената состојба и физичката и социјалната средина на човекот;

Доволно познавање на карактерот и етиката на професијата и за општите принципи на здравјето и здравствената грижа;

Доволно клиничко искуство; таквото искуство, кое треба да се избира според вредноста на обучувањето, треба да се стекне под контрола на квалификувани медицински сестри и на места во кои бројот на квалификуваниот персонал и опремата се доволни за обезбедување на здравствена грижа за пациентот;

Способноста за учество во практичната обука на здравствениот персонал и искуството за работа со таквиот персонал;

Искуство во работа со претставници на други професии во здравствениот сектор.

Општествено-национална потреба е на земјата да располага со високо едуцирани медицински сестри, кои ќе ги ангажира во решавањето на здравствените потреби и проблеми кај населението.

Примена на знаењето и разбирањето

Го анализира процесот на работа, поставува сестринска дијагноза, определува примена на општа и специјална нега, определува методи на работа во процесот на здравствената нега, ги следи и евалуира резултатите на спроведените планови и мерки за реализација на активностите, ја аплицира терапијата препорачана од лекар.

Воочува, формулира и решава основни и специфични здравствени проблеми во областа на сестринството, го следи процесот на болеста и спроведува интервенција во одделни фази на болеста по пат на примарна, секундарна и терциерна превенција, го следи болниот се до крајниот исход на болеста.

Го припрема болниот за дијагностика и користи соодветна опрема (учествува во соодветни дијагностички процедури) со дозвола на лекар (ЕКГ снимање, спирометрија, аудиометрија, ЦТГ, и др.), соработува со семејството на болниот, ја води медицинската документација и евиденција, учествува во изработка на планови и анализи за здравствената состојба на населението, применува

здравствено воспитни активности и постапки.

Медицинската сестра се поставува во функција на водечка улога во организацијата при одделни форми на работа (координирање на работата и активностите на средно-медицинскиот, високостручниот медицински кадар и немедицинскиот кадар), работа во областа на превенцијата, лекувањето, негата, рехабилитацијата и решавањето на проблемите надвор од здравствената организација (за време на транспорт, во домашни услови).

Подготвеност за пазарот на трудот и меѓуинституционалната подвижност во рамките на земјата и пошироко.

Способност за проценка

Ги анализира состојбите во здравството во доменот на сестринската пракса, прави проценка на приоритетите и здравствената состојба на болниот, ги спроведува интервенциите според редот на итност, ги следи и мери виталните функции на пациентот, објективните и субјективните знаци и прави проценка на загрозувачките знаци за живот и за тоа го информира докторот.

Прави соодветна проценка при примена на знаење од областа на клиничките предмети, ја следи примената на медицинската етика и деонтологија, грижејќи се за чување на медицинската тајна. Исто така ја проценува здравствената состојба на пациентите кои чекаат за преглед или хоспитализација (тријажа на болните) и за тоа го известува докторот.

Успешно ја спојува теоријата со праксата, истражува во пронаоѓањето на факторите на ризик за појава на болеста и на тој начин помага во разрешување на здравствените проблеми кои се во доменот на сестринската професија.

Комуникациски вештини

Комуникациските вештини ги применува ефективно за време на работа во тимот, во комуникација со болниот и семејството преку усни презентации, или пишани извештаи, употребувајќи медицинска терминологија и речник.

Пронаоѓа соодветни решенија, концепти и идеи во областа на сестринството, ги расправа и споделува со сестринската асоцијација, лекарските здруженија и со целата општествена јавност.

Учествува во тимска работа, активно соработува во работа на група, честа форма на работа во примарната здравствена заштита, преку споделување на одговорности и разни активности.

Вештини на учење

Континуирано ги следи најновите медицински научни достигнувања во областа на медицината и сестринството, учествува во изработка на стручни трудови и ги презентира на разни секции, семинари, конференции, конгреси итн.

Презема иницијатива за постојано професионално унапредување, со висок степен на самостојност во донесувањето одлуки во доменот на својата професија, како и тенденција за пренесување на знаењето

и вештините на своите колеги.

Дава поддршка за континуирана едукација на медицинските сестри со високо образовни и применува меѓународнопризнати стандарди, како и поддршка во континуиран развој и осовременување на образовните програми.

Применува континуирана едукација и оспособување на сестрата за вклучување во новите медицински достигнувања и современата дијагностика;

Листа на предмети

Семестар 1

- [C2251] [2.0 ЕКТС] **Етика и филозофија во сестринската нега**
- [C2250] [8.0 ЕКТС] **Основи на сестринство**
- [C2254] [2.0 ЕКТС] **Методи на промоција на здравје и здравствено воспитување**
- [C2253] [6.0 ЕКТС] **Физиологија и неврофизиологија**
- [C2252] [6.0 ЕКТС] **Анатомија и хистологија**
- [3.0 ЕКТС] **Изборен предмет**
- [3.0 ЕКТС] **Изборен предмет од јазици**

Семестар 2

- [C2257] [4.0 ЕКТС] **Здравствена нега во геријатрија и геронтологија**
- [C2258] [4.0 ЕКТС] **Јавно здравство и семејна медицина**
- [C2259] [6.0 ЕКТС] **Фармакологија и медицинска биохемија**
- [C2260] [6.0 ЕКТС] **Микробиологија и имунологија**
- [C2262] [7.0 ЕКТС] **Clinical Practice II**

- [3.0 ЕКТС] **Изборен предмет**

Семестар 3

- [C2267] [8.0 ЕКТС] **Здравствена нега во хирургија, ортопедија со трауматологија**
- [C2868] [6.0 ЕКТС] **Здравствена рехабилитација и физикална терапија**
- [C2269] [8.0 ЕКТС] **Здравствена нега кај пациенти со интернистички болести**
- [C2270] [5.0 ЕКТС] **Клиничка пракса III**
- [3.0 ЕКТС] **Изборен предмет**

Семестар 4

- [C2274] [6.0 ЕКТС] **Здравствена нега во педијатрија**
- [C2275] [6.0 ЕКТС] **Здравствена нега кај пациенти со инфективни заболувања**
- [C2276] [4.0 ЕКТС] **Психологија и социологија на здравје и болест**
- [C2277] [6.0 ЕКТС] **Онкологија и радиолошки техники**
- [C2281] [5.0 ЕКТС] **Клиничка пракса IV**
- [3.0 ЕКТС] **Изборен предмет**

Семестар 5

- [C2285] [5.0 ЕКТС] **Клиничка пракса V**
- [E2701] [4.0 ЕКТС] **Невроразвојни нарушувања кај доенчиња и деца**
- [C2284] [6.0 ЕКТС] **Организација, управување и лидерство во здравството**
- [C2283] [6.0 ЕКТС] **Домашна нега и геријатрија**
- [C2282] [6.0 ЕКТС] **Здравствена нега во менталното здравје, психијатрија и неврологија**
- [3.0 ЕКТС] **Изборен предмет**

Семестар 6

- [C2285] [8.0 ЕКТС] **Клиничка пракса VI**
- [C2287] [8.0 ЕКТС] **Здравствена нега во гинекологија и акушерство**
- [C2288] [6.0 ЕКТС] **Здравствена нега и итна помош во посебни околности**
- [C2304] [5.0 ЕКТС] **Дипломски труд**
- [3.0 ЕКТС] **Изборен предмет**

Description of courses

Задолжителни предмети

- **Етика и филозофија во сестринската нега**

Цели на предметната програма: • Усвојување на историската основа за развитокот на медицинската етика и деонтологија; • Усвојување на основните принципи на етиката, моралниот кодекс на здравствениот работник, чувањето на професионалната тајна, моралните норми и обврските на здравствениот работник кон пациентите кои боледуваат од специфични заболувања; • Усвојување на правата и должностите на здравствениот работник во односот со пациентите и нивните роднини и други застапници; • Преку примери, запознавање со правилното постапување во секојдневната практика.

- **Основи на сестринство**

Цели на предметната програма: - Анализирање на активности во системот на здравствена заштита (болница и видови на болнички установи); - Опишување на карактеристики на болничка соба и манипулации со постелнина и облека; - Водење на медицинска документација и евиденција; - Администрирање и санитарна обработка при прием на болен; - Применување на постапки за различни положби во леглото и транспорт на болниот; - Одржување на лична хигиена и тоалета кај болен што е неподвижен; - Планирање и тимско спроведување на техники за превенција од појава на физички неудобности; - Требување и спроведување на различни хигиено-диететски режими и типови на вештачка исхрана; - Учествување во лекарска визита; - Објаснување, идентификување и примена на медицински инструменти; - Спроведување на методи на асепса, антисепса, дезинфекција и стерилизација - Опишување, подготвување и употреба на медицински материјал за преврзување; - Анализирање и следење на патолошки субјективни и објективни симптоми кај болниот; -

Мерење, бележење и опсервирање на патолошки и физиолошки вредности на виталните функции(пулс, телесна температура, крвен притисок и дишење); - Опсервирање, бележење и дистрибуција на излачевини; - Требување, чување и апликација на лекови; - Применување на здравствена етика и доверливост со здравствениот тим; - Спроведување на правилна заштита на работната и пошироката околина; - Познавање и применување на правила за превенција на интрахоспитални инфекции;

- **Методи на промоција на здравје и здравствено воспитување**

Студентите се стекнуваат со знаења од областа на патогенезата, клиничката слика и терапијата на најчестите болести и состојби кои се јавуваат во геријатриската популација со сите специфичности на оваа старосна група. Посебно внимание се посветува на превентивните медицински мерки и постапки. Дел од наставата е посветен за начините на едукација на членовите на семејствата на старите лица на кои им е потребна долготрајна или палијативна нега. Стекнување на вештини од процесот на здравствена нега од пристап кон постар болен, тријажа, планирање на здравствената нега, превентивни медицински мерки, мерки на рехабилитација.

- **Физиологија и неврофизиологија**

Целта на предметот е студентите да се стекнат со основни теоретски како и практични знаење и познавања за основните принципи од областа физиологијата на човекот, преку запознавање со карактеристиките и функцијата на органите и органските системи кај човекот, механизмите на контрола на истите.

- **Анатомија и хистологија**

Запознавање со анатомијата како морфолошка наука, совладување на стручната терминологија, комплетно изучување на локомоторниот систем на екстремитетите. Запознавање со анатомијата на градниот кош, абдоменот и карлицата, како синтопските, скелетотопските и холотопските соодноси на органите во овие телесни празнини.

- **Здравствена нега во геријатрија и геронтологија**

Студентите се стекнуваат со знаења од областа на патогенезата, клиничката слика и терапијата на најчестите болести и состојби кои се јавуваат во геријатриската популација со сите специфичности на оваа старосна група. Посебно внимание се посветува на превентивните медицински мерки и постапки. Дел од наставата е посветен за начините на едукација на членовите на семејствата на старите лица на кои им е потребна долготрајна или палијативна нега. Стекнување на вештини од процесот на здравствена нега од пристап кон постар болен, тријажа, планирање на здравствената нега, превентивни медицински мерки, мерки на рехабилитација.

- **Јавно здравство и семејна медицина**

Студентот стекнува основни теоретски и практични познавања од полето на Јавно здравство и Семејна медицина. Солидно разбирање на принципите на јавното здравство и нивна примена на сите нивоа на управување при спроведување на здравствени активности. Запознавање на студентите со делот од примарната здравствена заштита - улогата и значењето на семејниот доктор во превенцијата, дијагноза и терапија на заболувањата кај популацијата од секоја старосна група. Превенција на заболувањата како и рехабилитација и реинтеграција во секојдневниот живот на пациентот.

- **Фармакологија и медицинска биохемија**

Да се запознаат студентите со најосновните фармакокинетски (апсорпција, дистрибуција, метаболизам и елиминација на лековите) и фармакодинамичките процеси во човековиот организам, механизмот на дејство на лековите, факторите од кои зависи сигурноста и ефикасноста на лекот, дозирањето и факторите кои влијаат врз дозирањето на лековите, интеракциите и несаканите дејства на лековите, како и да се даде приказ на најосновните карактеристики на повеќето лекови коишто денес се користат во секојдневната пракса. Употреба на лекови во бременост и лактација.

- **Микробиологија и имунологија**

Основна цел на предметот е студентите да се запознаат и да стекнат солидни теоретски и практични знаења од областа на микробиологијата и основи на имунологијата.

- **Clinical Practice II**

Реализација на практичен дел од наставата со адекватно учество на студентите во сите делови од практичната настава во современи кабинети, со современи нагледни средства, соодветни лаборатории во универзитетот и во здравствените установи/клиники со кои УЈИЕ склучила договори за соработка. • Клиничката практика се

реализира почнувајќи од вториот семестар, откако студентите ќе се стекнат со првичните теоретски и практични (кабинетски) знаења и вештини од основите на сестринство. • Киничката практика ќе се реализира во текот на летниот период во јавни или приватни здравствени установи со кои Универзитетот на Југоисточна Европа има склучено договори за соработка. • Определбата за посета на здравствени одделенија/клиники/кабинети со цел реализирање на клиничка практика ќе се направи врз основа на предметната содржина на тековната академска година. • За извршената клиничка практика студентот задолжително води соодветен ДНЕВНИК за клиничка практика (спопред Упатства за феријална практика на РСМ (E4E@mk). • За реализираната клиничка практика студентот задолжително доставува соодветна ПОТВРДА издадена од институцијата каде е извршена практиката. • Клиничката практика во секоја академска година ќе се развива во одредени здравствени институции со кои УЈИЕ има склучено договори за соработка, соодветно теоретските полињата од кои студентите стекнуваат знаења согласно структурата на студиската програма.

- **Здравствена нега во хирургија, ортопедија со трауматологија**

Совладување на општо хируршките принципи и совладување на општо хируршките принципи на абдомен и торакс. Запознавање со основите од ортопедија и трауматологија за медицински сестри/медицински техничари од општа практика.

- **Здравствена рехабилитација и физикална терапија**

Преку теоретски наставни единици студентите ќе се едуцираат што е рехабилитациона медицина, кои и се целите, каде се применува и кои се најновите препораки по кои се практикува, кај пациенти со различна патологија. Со цел подобро утврдување на материјалот, кратко повторување на теоретскиот дел од областа на патогенезата, клиничката слика и терапијата на најчестите болести и состојби за кои е неопходна рехабилитација. Посебно внимание се посветува на дефинирање на улогата на медицинската сестра во рехабилитациониот процес. Во текот на практичната работа студентите треба да се стекнат со: вештини за правилен пристап кон пациентите и тријажа на истите. Преку примери од праксата ќе бидат вклучени во планирање и разработка на индивидуализирани планови за рехабилитација кај пациенти со различна патологија. Идните сестри техничари ќе се стекнат со знаења за подршка на пациентите во тек на рехабилитациониот процес.

- **Здравствена нега кај пациенти со интернистички болести**

Стекнување основни теоретски и практични знаења и познавања за основните интернистички состојби и болести со цел подобро осознавање на основните принципи на здравствена нега на болните со интернистички заболувања. Стекнување со вештина за практична примена на научените теоретски знаења за здравствена нега соодветна на одредените интернистички заболувања и спецификите на нивото на здравствена нега.

- **Клиничка пракса III**

Реализација на практичен дел од наставата со адекватно учество на студентите во сите делови од практичната настава во современи кабинети, со современи нагледни средства, соодветни лаборатории во универзитетот и во здравствените установи/клиники со кои УЈИЕ склучила договори за соработка. • Клиничката практика се реализира почнувајќи од вториот семестар, откако студентите ќе се стекнат со првичните теоретски и практични (кабинетски) знаења и вештини од основите на сестринство. • Киничката практика ќе се реализира во текот на летниот период во јавни или приватни здравствени установи со кои Универзитетот на Југоисточна Европа има склучено договори за соработка. • Определбата за посета на здравствени одделенија/клиники/кабинети со цел реализирање на клиничка практика ќе се направи врз основа на предметната содржина на тековната академска година. • За извршената клиничка практика студентот задолжително води соодветен ДНЕВНИК за клиничка практика (спопред Упатства за феријална практика на РСМ (E4E@mk). • За реализираната клиничка практика студентот задолжително доставува соодветна ПОТВРДА издадена од институцијата каде е извршена практиката. • Клиничката практика во секоја академска година ќе се развива во одредени здравствени институции со кои УЈИЕ има склучено договори за соработка, соодветно теоретските полињата од кои студентите стекнуваат знаења согласно структурата на студиската програма.

- **Здравствена нега во педијатрија**

Обработување ба одбрани поглавја од педијатријата во однос на специфичноста на детето и адолесцентите како пациенти, нивните правилен развој, со цел да се детектира патологијата и да се спроведе соодветен третман.

- **Здравствена нега кај пациенти со инфективни заболувања**

Да се совладаат основните елементи на дијагноза, терапија и профилакса на епидемиологијата на инфективните болести.

- **Психологија и социологија на здравје и болест**

Стекнување на основни знаења за функционирањето на здрава како и патолошки променета личност, стучна подготовка за основите на здравствената психологија за сестри и физioterapevти и импликациите во комуникацијата помеѓу пациент и стручно лице во општата медицинска нега со посебен осврт на грижа за лица со психолошки нарушувања. Обезбедување на теоретски и практични познавања од областа на медицинската психологија, знаења за влијанието на психичките фактори врз здравјето и болеста, како и влијанието на болеста и соматските потешкотии врз развојот на психичките проблеми, компетенции за давање поддршка на пациентите, однос кон здравјето, учествување во организација на превентивни здравствени програми, одржување и промоција на менталното здравје, пристап на пациентот, примена на комуникациски вештини за воспоставување на контакт со болен. Вовед во основните принципи на медицинската етика, односот лекар-пациент и лекар-лекар, Социјални детерминанти на здравјето, здравствени политики, социолошки контекст на здравје и болест, стрес, семејно насилство, насилство/злоупотреба на децата, родово базирано насилство, насилство во заедницата.

- **Онкологија и радиолошки техники**

Студентот се запознава со значењето и употребата на најсовремените технички методи при дијагностика и терапија во медицината, со посебен акцент на улогата на медицинската сестра/техничар во подготовка и спроведување на методите.

- **Клиничка пракса IV**

Реализација на практичен дел од наставата со адекватно учество на студентите во сите делови од практичната настава во современи кабинети, со современи нагледни средства, соодветни лаборатории во универзитетот и во здравствените установи/клиники со кои УЈИЕ склучила договори за соработка. • Клиничката практика се реализира почнувајќи од вториот семестар, откако студентите ќе се стекнат со првичните теоретски и практични (кабинетски) знаења и вештини од основите на сестринство. • Клиничката практика ќе се реализира во текот на летниот период во јавни или приватни здравствени установи со кои Универзитетот на Југоисточна Европа има склучено договори за соработка. • Определбата за посета на здравствени одделенија/клиники/кабинети со цел реализирање на клиничка практика ќе се направи врз основа на предметната содржина на тековната академска година. • За извршената клиничка практика студентот задолжително води соодветен ДНЕВНИК за клиничка практика (спопред Упатства за феријална практика на РСМ (E4E@mk). • За реализираната клиничка практика студентот задолжително доставува соодветна ПОТВРДА издадена од институцијата каде е извршена практиката. • Клиничката практика во секоја академска година ќе се развива во одредени здравствени институции со кои УЈИЕ има склучено договори за соработка, соодветно теоретските полиња од кои студентите стекнуваат знаења согласно структурата на студиската програма.

- **Клиничка пракса V**

Реализација на практичен дел од наставата со адекватно учество на студентите во сите делови од практичната настава во современи кабинети, со современи нагледни средства, соодветни лаборатории во универзитетот и во здравствените установи/клиники со кои УЈИЕ склучила договори за соработка. • Клиничката практика се реализира почнувајќи од вториот семестар, откако студентите ќе се стекнат со првичните теоретски и практични (кабинетски) знаења и вештини од основите на сестринство. • Клиничката практика ќе се реализира во текот на летниот период во јавни или приватни здравствени установи со кои Универзитетот на Југоисточна Европа има склучено договори за соработка. • Определбата за посета на здравствени одделенија/клиники/кабинети со цел реализирање на клиничка практика ќе се направи врз основа на предметната содржина на тековната академска година. • За извршената клиничка практика студентот задолжително води соодветен ДНЕВНИК за клиничка практика (спопред Упатства за феријална практика на РСМ (E4E@mk). • За реализираната клиничка практика студентот задолжително доставува соодветна ПОТВРДА издадена од институцијата каде е извршена практиката. • Клиничката практика во секоја академска година ќе се развива во одредени здравствени институции со кои УЈИЕ има склучено договори за соработка, соодветно теоретските полиња од кои студентите стекнуваат знаења согласно структурата на студиската програма.

- **Невроразвијни нарушувања кај доенчиња и деца**

Цели на предметната програма: Стекнување на основни теоретски и практични знаења од подрачјето на

невроразвојна биологија на здравиот како и променетиот (патолошки) развој на доенечка и детска возраст. Уреден физиолошки ран неуроразвој на деца, дијагностика и интервенција во невроразвојните нарушувања од најрана развојна возраст, идентификација, дијагностика, третман и следење на децата со нарушувања. Едукација и поддршка на родителите/семејствата на деца со невроразвојни нарушувања. Превенција и заштита на деца и мајки/родители од ризик фактори за промени/нарушувања во неуроразвојот на доенчиња и деца. Рехабилитација и реедукација на деца со отстапувања во ран психомоторен период на развој, инклузија во секојдневното функционирање и живот на соврсниците.

- **Организација, управување и лидерство во здравството**

Цели на предметната програма е студентот: • да се здобие со знаење за основите на организацијата, управувањето и лидерството во здравствената нега и сестринството, организациски и менаџерски појмови, процеси и функции; • да ја осознае улогата и важноста на организацијата на работата во здравствената нега и сестринската дејност и управувањето во здравството; • да се запознае со теоретските и практични модели на организирање на здравствената нега и сестринската дејност на разни нивоа на здравство; • да се оспособи за критичка анализа на праксата во однос на теоретските принципи; • да се оспособи за анализа на индивидуални организациони проблеми во практиката, како и да биде оспособен врз основа на теоретските знаења да предлага можни разрешувања на проблемите.

- **Домашна нега и геријатрија**

Цели на предметната програма: • Организирање на работа во домашна здравствена заштита; • Проценка на потребата од домашна здравствена заштита; • Процедури за домашна здравствена заштита; • Етички аспекти на работа во домот на пациентот; • Евалуација на планираните домашни здравствени интервенции на пациентот.

- **Здравствена нега во менталното здравје, психијатрија и неврологија**

Целта на изучување на овој предмет е студентите да се здобијат со основите на дијагноза, терапија и профилакса на невролошки и психијатриски болни, со посебен осврт на улогата на медицинската сестра.

- **Клиничка пракса VI**

Реализација на практичен дел од наставата со адекватно учество на студентите во сите делови од практичната настава во современи кабинети, со современи нагледни средства, соодветни лаборатории во универзитетот и во здравствените установи/клиники со кои УЈИЕ склучила договори за соработка. • Клиничката практика се реализира почнувајќи од вториот семестар, откако студентите ќе се стекнат со првичните теоретски и практични (кабинетски) знаења и вештини од основите на сестринство. • Клиничката практика ќе се реализира во текот на летниот период во јавни или приватни здравствени установи со кои Универзитетот на Југоисточна Европа има склучено договори за соработка. • Определбата за посета на здравствени одделенија/клиники/кабинети со цел реализирање на клиничка практика ќе се направи врз основа на предметната содржина на тековната академска година. • За извршената клиничка практика студентот задолжително води соодветен ДНЕВНИК за клиничка практика (спопред Упатства за феријална практика на РСМ (E4E@mk). • За реализираната клиничка практика студентот задолжително доставува соодветна ПОТВРДА издадена од институцијата каде е извршена практиката. • Клиничката практика во секоја академска година ќе се развива во одредени здравствени институции со кои УЈИЕ има склучено договори за соработка, соодветно теоретските полињата од кои студентите стекнуваат знаења согласно структурата на студиската програма.

- **Здравствена нега во гинекологија и акушерство**

Стекнување на основни вештини и способности неопходни за медицински техничари како и стручна подготвеност за давање на квалитетна здравствена услуга на пациенти од полето на гинекологија и акушерство.

- **Здравствена нега и итна помош во посебни околности**

Совладување на теоретски знаења и познавања како и стекнување на практични вештини за зачувување на животот кај повредени; спречување на понатамошни повреди и компликации; вршење на тријажа и давање на прва помош кај масовни несреќи; совладување на вештини за срцево белодробно и мозочно оживување.

- **Дипломски труд**

Во овој предмет студентите ќе работат на комплетирање на применет или теориски проект.

Изборни предмети

- **Контрола на болнички инфекции**

Цели на предметната програма се студентот: • да ја согледа важноста и контролата на болничките инфекции како голем јавно здравствен проблем и да ја разбере значајноста на контролата на тие; • да знае да ги дефинира и препознава болничките инфекции и ризик факторите кои влијаат или се доминантни за нивното појавување; • да стекне знаење и вештини за контрола, сузбивање и превенција на болничките.

- **Интерперсонална комуникација во здравството**

Цели на предметната програма: • подигање на свесноста на студентите за комуникацијата и зголемување на комуникациските способности; • запознаат со основните аспекти и принципи на вербална и невербална комуникација; • совладување на елементите за ефикасна комуникација; • запознавање со нивоата на комуникацијата (менаџмент и тимска работа, анализа на видовите на лидерство, интерперсонална комуникација, професионална комуникација); • препознавање на невербалните облици на комуникација; • запознавање со психолошките аспекти на комуникацијата.

- **Здравствена информатика и статистика**

Цели на предметната програма: • да се постигне информираност и едуцираност во областа на информатиката и здравствената статистика; • да се стекне знаење како компјутерската технологија се користи за клиничка документација, комуникација, е-здравје и управување со проекти од областа.

- **Гинеколошка онкологија**

Целта на предметната програма е студентот да се стекнаат со знаења за асистенции на сите дијагностички процедури кои се применуваат во дијагностика на гинеколошките малигнитети. Исто така студентите да се запознаат со начинот на примена, начин на информирање и на пациентките за одредена дијагностичка постапка, што од истата се очекува.

- **Вештачки репродуктивни технологии ART/BEF, стем ќелии, цитолошки перспективи**

Цели на предметната програма: Стекнување на основни теоретски знаења за технологиите на вештачки потпомогнати процедури за оплодување во состојби на брачна неплодност. Запознавање со поимот брачна неплодност, етиолошки, епидемиолошки, патолошки и корелации на третман на партнерската неплодност. Значења за поимот, начинот на добивање, обработка, чување и потенцијални употреби на матични клетки во третманот на хематолошки, интернистички (дијабет, кардиологија) како и други потенцијални подрачја на употреба (Невроразвојни растројства и невродегенеративни заболувања и сл.). Клеточни перспективи на третман на регенеративните технологии во медицина (трансплантации исл.).

- **Англиски јазик 1**

По завршување на секое ниво на овој предмет кое се одредува според тест на почетокот на семестарот/годината, од студентите се очекува да бидат на различно ниво според Европската јазична рамка и да можат да разберат и користат различни фрази и изрази за нивни потреби како што се: прашања и одговори за себе и за семејството, за својот живот, за слободното време, финансии, за универзитетски дипломи, за работни вештини, за нивниот личен напредок, за својата идна професија и сл, да учествуваат во дијалози и дебати и да пишуваат параграфи или есеи на теми кои ги обработувале. По завршувањето од студентите се очекува да се на ниво A1 според Европската јазична рамка. Тие треба да се во состојба да ги разберат и употребат правилно основните изрази сврзани со конкретни барања, да прашаат и да одговорат на прашања сврзани со личен идентитет и врски, да се претстават себеси и други со употреба на лични и присвојни заменки, да се поздрават, да употребат точен вокабулар за објекти во училиница, да разликуваат помеѓу еднина и множина, да ги препознаат и да ги употребат броевите од 1-100. Исто така, студентите треба да бидат во состојба да опишат еден типичен ден и со употреба на поедноставни јазични структури да ја опишат дневната рутина, да пишуваат и да зборуваат за нивниот живот и слободно време. Тие треба да го распознаат и да го употребат правилно вокабуларот сврзан со категориите на храна и пијалоци, месеци во годината, способности и да се способни да се изразат во ситуации кога треба учтиво да побараат, да опшат места, да изберат дестинација и да дадат упатства, да зборуваат за лични преференци.

- **Англиски јазик 2**

По завршување на секое ниво на овој предмет кое се одредува според тест на почетокот на семестарот/годината, од студентите се очекува да бидат на различно ниво според Европската јазична рамка и да можат да разберат и користат различни фрази и изрази за нивни потреби како што се: прашања и одговори за себе и за семејството, за својот живот, за слободното време, финансии, за универзитетски дипломи, за работни вештини, за нивниот личен напредок, за својата идна професија и сл, да учествуваат во дијалози и

дебати и да пишуваат параграфи или есеи на теми кои ги обработувале. По завршувањето од студентите се очекува да се на ниво А1 според Европската јазична рамка. Тие треба да се во состојба да ги разберат и употребат правилно основните изрази сврзани со конкретни барања, да прашаат и да одговорат на прашања сврзани со личен идентитет и врски, да се претстават себеси и други со употреба на лични и присвојни заменки, да се поздрават, да употребат точен вокабулар за објекти во училиница, да разликуваат помеѓу еднина и множина, да ги препознаат и да ги употребат броевите од 1-100. Исто така, студентите треба да бидат во состојба да опишат еден типичен ден и со употреба на поедноставни јазични структури да ја опишат дневната рутина, да пишуваат и да зборуваат за нивниот живот и слободно време. Тие треба да го распознаат и да го употребат правилно вокабуларот сврзан со категориите на храна и пијалоци, месеци во годината, способности и да се способни да се изразат во ситуации кога треба учтиво да побараат, да опшат места, да изберат дестинација и да дадат упатства, да зборуваат за лични преференци.

• Англиски јазик 3

По завршување на секое ниво на овој предмет кое се одредува според тест на почетокот на семестарот/годината, од студентите се очекува да бидат на различно ниво според Европската јазична рамка и да можат да разберат и користат различни фрази и изрази за нивни потреби како што се: прашања и одговори за себе и за семејството, за својот живот, за слободното време, финансии, за универзитетски дипломи, за работни вештини, за нивниот личен напредок, за својата идна професија и сл., да учествуваат во дијалози и дебати и да пишуваат параграфи или есеи на теми кои ги обработувале. При завршувањето и полагањето на овој предмет, од студентите се очекува да го постигнат нивото Б1 од европската јазична рамка. Тие би требало да се во можност да прашуваат и одговараат на прашања сврзани со различни теми како криминални појави, природни непогоди, работни вештини и ситуации, да одговараат на покани, да разговараат за семејни врски и брачна состојба и да бидат во состојба да го препознаат и да го употребат соодветно вокабуларот сврзан со универзитетско образование, уметност, патувања и спорт.

• Англиски јазик 4

По завршување на секое ниво на овој предмет кое се одредува според тест на почетокот на семестарот/годината, од студентите се очекува да бидат на различно ниво според Европската јазична рамка и да можат да разберат и користат различни фрази и изрази за нивни потреби како што се: прашања и одговори за себе и за семејството, за својот живот, за слободното време, животната околина, за нивните финансии, проблеми, да поставуваат и да одговараат на прашања за универзитетски дипломи, за работни вештини, за нивниот личен напредок, за својата идна професија и сл., да бидат во состојба да го оценат сопствениот напредок во учење на јазикот, да учествуваат во дијалози и дебати и да пишуваат параграфи или есеи на теми кои ги обработувале. При положувањето на овој предмет, од студентите се очекува да бидат на ниво Б2 според Европската јазична рамка. Од нив се очекува да бидат способни да го користат независно англискиот јазик и да имплементираат следниве јазични функции како пример- да дадат совет, да разговараат за универзитетски дипломи, работни вештини и ситуации, да покануваат и да одговараат на покани, да читаат текстови и да слушаат содржини со цел да се разбере суштината и деталите.

• Англиски јазик 5

Англиски за академски намени е предмет во времетраење од еден семестар. Целите на предметот се да им овозможи на студентите да се здобијат со вештини кои го потпомагаат учењето на англискиот јазик и напредување во академска средина. Предметот треба да ги оспособи студентите да ги употребуваат овие јазични вештини или вештини за учење не само во контекст на учење на јазик туку и во контекст на настава на стручните предмети. Предметот вклучува вештини на усно презентирање, аргументирање, пишување, оценето во специфични задачи. По успешно завршување на предметот, се очекува дека нивото на познавање на англискиот јазик кај студентите ќе биде Ц1 според Европската јазична рамка. Како резултат, по завршувањето, студентите треба да бидат способни усно да презентираат, да учествуваат во дебати и форуми за дискусија, да го образложат своето мислење со аргументи и да им дадат конструктивна повратна информација на соучениците. Понатаму, студентите треба да се способни да слушаат и читаат и да ја разберат суштината и деталите, и успешно да напишат параграф и есеј во кој го аргументираат нивното мислење. Треба да можат да се вклучат во конверзација, дискусија и да ги изнесат своите ставови и мислења, да ги организираат своите идеи и успешно да напишат параграф и есеј во кои образложуваат проблем и предлагаат решение, вршат споредби и контрастираат. Студентите би требало да се способни да презентираат визуелни информации, да презентираат на дадена тема, да ги идентификуваат главните идеи и детали во текст, цели и пораки на текст, како и начини на организирање на текст и да ги применат во пишување.

• Медицински англиски

Цели на предметната програма: Преку овој предмет, студентите ќе го развијат и ќе го подобрат нивното

разбирање и користење на медицинската терминологија во контекст на здравство и здравствена нега. Развојот на сите четири јазични вештини ќе биде овозможен преку студии на случај, дијалози и дискусии поврзани со телесните системи, лекарства и давање терапија, опоравување и нега, како и водење на медицинска администрација на англиски. Истовремено, предметот ќе се фокусира и на развој на комуникациските вештини на студентите со цел да се обезбеди точна и јасна комуникација на англиски, водејќи сметка за потребниот такт и сензибилитет во медицинската област.

- **Германски јазик 1**

По завршување на предметот од студентите се очекува да достигнат соодветни знаења според Европската јазична рамка кои се посебно и конкретно одредени според нивото. Освен тоа, од студентите се очекува да станат поавтономни во изучувањето на јазикот и да преземат одговорност за своето учење. По завршувањето на предметите по германски јазик, студентите ќе бидат и во можност да размислуваат критички на различни теми и сами да донесуваат заклучоци врз основа на прочитаните текстови, како и писмено и усно да ги изразуваат своите мислења и ставови.

- **Германски јазик 2**

По завршување на предметот од студентите се очекува да достигнат соодветни знаења според Европската јазична рамка кои се посебно и конкретно одредени според нивото. Освен тоа, од студентите се очекува да станат поавтономни во изучувањето на јазикот и да преземат одговорност за своето учење. По завршувањето на предметите по германски јазик, студентите ќе бидат и во можност да размислуваат критички на различни теми и сами да донесуваат заклучоци врз основа на прочитаните текстови, како и писмено и усно да ги изразуваат своите мислења и ставови.

- **Германски јазик 3**

По завршување на предметот од студентите се очекува да достигнат соодветни знаења според Европската јазична рамка кои се посебно и конкретно одредени според нивото. Освен тоа, од студентите се очекува да станат поавтономни во изучувањето на јазикот и да преземат одговорност за своето учење. По завршувањето на предметите по германски јазик, студентите ќе бидат и во можност да размислуваат критички на различни теми и сами да донесуваат заклучоци врз основа на прочитаните текстови, како и писмено и усно да ги изразуваат своите мислења и ставови.

- **Германски јазик 4**

По завршување на предметот од студентите се очекува да достигнат соодветни знаења според Европската јазична рамка кои се посебно и конкретно одредени според нивото. Освен тоа, од студентите се очекува да станат поавтономни во изучувањето на јазикот и да преземат одговорност за своето учење. По завршувањето на предметите по германски јазик, студентите ќе бидат и во можност да размислуваат критички на различни теми и сами да донесуваат заклучоци врз основа на прочитаните текстови, како и писмено и усно да ги изразуваат своите мислења и ставови.

- **Медицински германски**

Целта на овој предмет е владеењето на јазичните вештини на особено важни работни ситуации од областа на медицината, особено усната комуникација и документација како и разбирање и употребување на општата медицинска и фармацевтска терминологија. Овој курс ги води студентите низ најважните ситуации на работното место во здравствените институции, на пример приемен разговор и анамнезата, говорни ситуации поврзани со операција, посети и испишување (отпуштање) од болница како и документација и пренос на измерените вредности од направените анализи и сл. Поради големата релевантност, студентите се обучуваат, исто така, и за употребата на компјутери на работното место во здравствените институции (болниците, клиниките итн.), телефонирањето и водењето на администрација на германски јазик. Покрај тоа, овој курс ги сензибилизира студентите со практични јазични совети за можни недоразбирања и обезбедува корисни стратегии за комуникација.

- **Албански јазик за почетници 1**

Целта на предметот Албански јазик за почетници 1 е студентите кои немаат елементарни знаења од албанскиот јазик да се запознаат со карактеристиките на овој јазик, да стекнат знаења за јазичната структура на албанскиот јазик, да ги прошират и да ги применат своите знаења во секојдневни ситуации, со помош на кои истовремено ќе стекнат знаења за јазичната структура на албанскиот јазик, ќе совладаат скроман фонд од различни лексико-граматички категории кои ќе им овозможат едноставни конверзации.

- **Албански јазик за почетници 2**

Целта на предметот Албански јазик за почетници 2 е студентите кои немаат елементарни знаења од

албанскиот јазик да се запознаат со карактеристиките на овој јазик, да стекнат знаења за јазичната структура на албанскиот јазик, да ги прошират и да ги применат своите знаења во секојдневни ситуации, со помош на кои истовремено ќе стекнат знаења за јазичната структура на албанскиот јазик, ќе совладаат скроман фонд од различни лексико-граматички категории кои ќе им овозможат едноставни конверзации.

- **Македонски јазик за почетници 1**

Програмата за предметот Македонски јазик за почетници 1 опфаќа: читање, пишување, слушање и зборување. Во рамките на овој предмет е опфатено следново: секојдневни обврски, планирање активности за наредниот период, опис на лица, места и на предмети. При создавањето на програмата се води сметка студентите стекнатите знаења да можат да ги применуваат и понатаму.

- **Македонски јазик за почетници 2**

Програмата за предметот Македонски јазик за почетници 2 опфаќа: читање, пишување, слушање и зборување. Во рамките на овој предмет е опфатено следново: секојдневни обврски, планирање активности за наредниот период, опис на лица, места и на предмети. При создавањето на програмата се води сметка студентите стекнатите знаења да можат да ги применуваат и понатаму.

- **Македонски јазик средно ниво 1**

Програмата за предметот Македонски јазик средно ниво 1 опфаќа: читање, пишување, слушање и зборување, преку кои студентите: ќе го збогатат вокабуларот преку соодветни текстови за секојдневни активности (во банка, во библиотека, во министерство итн.) и ќе ги усовршат вештините за професионално пишување и говорење кои се неопходни за јасна и ефективна комуникација во нивната понатамошна професионална кариера. Посебен, континуиран акцент во целокупната активност се става врз јазичните елементи, односно врз правописот и врз граматичката на македонскиот литературен јазик. Експертите како еден од клучните елементи за добро писмено изразување ја наведуваат правилната употреба на јазикот.

- **Македонски јазик средно ниво 2**

Програмата за предметот Македонски јазик средно ниво 2 опфаќа: читање, пишување, слушање и зборување. Притоа посебен акцент е ставен врз развојот на комуникациските способности на студентите, односно примена на јазикот во секојдневен и во професионален контекст, збогатување на вокабуларот и стекнување сознанија за структурата и за видовите професионални текстови. Ќе бидат опфатени различните стилови на комуникација, при што целта ќе биде студентите преку своите текстови да воспостават добра комуникација со аудиториумот и да го привлечат и да го задржат вниманието.

- **Македонски јазик за професионални цели 1**

По завршувањето на предметот Македонски јазик за професионални цели 1 од студентите се очекува да ги продлабочат и да ги зајакнат своите способности за напредно писмено и усно изразување на македонски јазик во контекст на различните професионални опкружувања. Студентите ќе бидат оспособени да читаат, пишуваат и да разбираат различни видови професионални и официјални текстови на македонски јазик. Исто така, ќе стекнат знаења и вештини за општата терминологија од областа на правото, бизнисот и економијата, администрацијата, компјутерските науки, јазикот и комуникацијата и ќе можат да ја употребуваат во рамките на своите идни професии. Освен тоа, од студентите се очекува да станат поавтономни во изучувањето на јазикот и ќе бидат во можност да размислуваат критички на различни теми, како и да стекнат способност за напредна писмена и усна комуникација на македонски јазик во една мултијазична и мултикултурна средина.

- **Македонски јазик за професионални цели 2**

По завршувањето на предметот Македонски јазик за професионални цели 2 од студентите се очекува да ги утврдат и да ги зголемат своите способности за напредно писмено и усно изразување на македонски јазик во контекст на нивните идни професии. Студентите ќе бидат оспособени да читаат, пишуваат и да разбираат различни видови професионални и специјализирани текстови на македонски јазик, да ги анализираат и да коментираат за нив како и да состават своја професионална биографија на македонски јазик (CV). Ќе ги зголемат и ќе ги прошират и своите познавања на стручната и научната терминологија од областа на правото, бизнисот и економијата, администрацијата, компјутерските науки, јазикот и комуникацијата и ќе можат да ја користат во симулација на автентични ситуации од нивното професионално опкружување, како и во дебати и при размена на мислења поврзани со различни аспекти на овие професии.

